

<http://www.arianafghanistan.com>

۲۰۱۷/۱۱/۰۲

بصیر صباح

عنوان رسانه ها، دولت و آزادی بیان در افغانستان

قسمت اول

«سخنی داریم از رسانه ها، رسانه های ملی و میهنی، رسانه هایی که به آزادی بیان،

عقیده و قلم اعتقاد دارند

و پیوست به آن مروری می کنیم به تلویزیون روشنگری و روشن اندیشی (بهار)»

هر فردی حق آزادی عقیده و بیان دارد و این حق مستلزم آن است که کسی از داشتن عقاید خود بیم و نگرانی نداشته باشد و در کسب و دریافت و انتشار اطلاعات و افکار، به تمام وسایل ممکن بیان و بدون ملاحظات مرزی آزاد باشد.

هم اکنون در سراسر جهان ۱۳۰ روزنامه نگار برای انجام وظیفه خود و مطلع کردن ما در زندان به سر می برند. این رقم متأسفانه در طی سال های اخیر کمتر تغییر کرده است. در جهان تعدادی نزدیک به ۳۰ دولت روزنامه

به اهتمام ولی احمد نوری

نگاران مخالف را زندانی می کنند، برای رهبران واپس گرای این کشورها زندان تنها پاسخ به انتقادات مردان و زنان مطبوعاتی ست. ما در کشوری هستیم که از يك طرف آزادی را به روی بخشی از جامعه و رسانه های مستقل می بندند و از طرف دیگر ادارات امنیتی و محاکم، دست اندرکاران رسانه ها را ظالمانه و جبارانه به زندان ها و محاکمه های غیر عادلانه کشانده، تنبیه و به اعدام محکوم می نمایند.

این عملکردها نشان می دهد کسانی در کشور ما بر مقدراتی حاکمند که اعمال شان هیچ معنایی جز بلاهت ندارد. مطبوعات زبان مردم و چشم مسؤلان است. در جامعه ما این حکومت است که بر مطبوعات نظارت دارد، در حالی که فلسفه اصلی مطبوعات این است که آن ها ناظر بر حکومت باشند.

آزادی بیان

آزادی بیان از بنیادی ترین حقوق بشر است که به صورت طبیعی و بالقوه وجود دارد حق برخورداری از آزادی بیان، بنیادی ترین حق وسایل ارتباط جمعی است. دیگر آزادی ها و حقوق رسانه ای مثل دسترسی به اطلاعات حق انتقاد، حق استقلال رسانه ای، حمایت از تکثیر گرای، منع سانسور و حق انتشار آزاد، ریشه در آزادی بیان دارد و به شدت تحت تاثیر آن قرار دارد و یا از آن متأثر است.

پس جایگاه آزادی بیان آثار بسیاری بر وضع اجراء و تفسیر قوانین و مقررات رسانه ای یا به عبارتی دیگر حقوق رسانه ها دارد.

❖ جایگاه برخورداری از آزادی بیان یک حق قلمداد می شود.

❖ آزادی بیان یک حق طبیعی، اساسی و بشری می باشد.

الف) آزادی بیان به مثابه یک حق طبیعی:

حقوقی است که انسان به حکم طبیعت دارد و با عقل خود آنها را کشف می کند و در مقابل آن حقوق موضوعه می باشد (قوانینی است که توسط انسان وضع می گردد) در مکتب حق طبیعی آزادی و آزادی بیان برای بشر یک موهبت

الهی است و بر این اساس کسی که در مقام اعمال آزادی بیان است از حق خود استفاده می کند یعنی نیازی نیست که از کسی اجازه بگیرد بر مبنای این نظر و در نظام حقوقی انگلستان قانونی در مورد مطبوعات وجود ندارد. در برخی از کشورها نحوه اعمال آزادی بیان در قانون وضع شده مشخص شده است.

ب) آزادی بیان به مثابه یکی از حقوق اساسی

اهمیت آزادی بیان حق برخورداری از آن به اندازه ای زیاد است که در قوانین اساسی همه کشورها به آن تصریح شده است. بعضی از قوانین اساسی صرفاً به آزادی مطبوعات اشاره کرده اند و برخی به آزادی بیان و برخی نیز آزادی اطلاعات را به آن افزوده اند.

شناسایی آزادی بیان به مسابه یک حق اساسی آثار بسیار مهمی به دنبال دارد. حقوق مندرج در قانون اساسی چنان اهمیتی دارد که در رأس نظام حقوقی یک کشور قرار دارد.

شناسایی آزادی بیان به منزله یک حق اساسی به این معنی است که هیچ قانون عادی نمی تواند آنرا حذف کند. قانون اساسی محدوده استثنائات را بر شمرده و قوانین عادی نمی تواند از آن استثنائات خارج گردد.

ضرورت رسانه های تصویری در افغانستان

مردم افغانستان حدود چهار دهه جنگ را با تمام وجود تجربه کرده اند و از خسارت ها، ویرانی ها و آوارگی های ناشی از آن، زندگی آنان به حالت عادی برگشته است و خطر تروریسم از بین نرفته و مداخلات برخی از کشورهای خارجی در امور داخلی مملکت ما تا هنوز دوام دارد، مدعیان حقوق بشر، و حلقه های عقده مند و تنگ نظر داخلی با بستن اتهامات واهی بر شخصیت های ملی کشور بار دیگر می خواهند آرامش و امنیت نسبی جامعه را برهم زده و مردم آسیب پذیر و رنج دیده افغانستان را با بحران دیگر مواجه سازند.

مردم غیور افغانستان همان طوری که در گذشته، هرگاه احساس می کردند، عزت، شرافت، کرامت انسانی و حاکمیت ملی شان به خطر افتاده است، دست به اقدامات جمعی و ملی می زدند و در مقابل دشمنان درونی و بیرونی ایستادگی می کردند. با آغاز فصل جدید سیاسی، زمینه مساعدی برای پیدایش رسانه های آزاد، مستقل و کثرت گرا در کشور به وجود آمد، قوانین دوره دموکراسی نافذ گردید و سهولت های بسیاری برای فعالیت آزاد رسانه ای در افغانستان

ایجاد شد. در زمینه همین فضای مثبت بود که دهها رسانه چاپی و تصویری تأسیس و با آغاز کار رسانه های دیداری طی سال های اخیر، فضای رسانه ای افغانستان از تب و تاب، تنوع و جذابیتی خاص برخوردار گردید.

آزادی فعالیت رسانه ای افغانستان در فصل جدید سیاسی، بیش از همه، مرهون حمایت و تعهد جامعه بین المللی از يك سو و الزام دولت افغانستان بر تضمین آزادی بیان و ضرورت گردش آزاد اطلاعات در جامعه از سوی دیگر بوده است، اگر چه نظری وجود دارد که عامل مهم مساعد کننده کار رسانه ها، احتمالاً فقدان قدرت دولتی و ناتوانی نهادهای مربوطه حکومت در اعمال محدودیت هایی بیشتر علیه فعالیت رسانه ای در کشور بوده و فلهاذا، این تشویش همواره وجود دارد که اگر فرهنگ دموکراسی پا به پای نهاد های دولتی رشد نکند، ممکن است قدرت گیری بیشتر دستگاه در پهلوی فوایدی که دارد، بر کار آزاد رسانه ها نیز تأثیر منفی بگذارد.

پایان قسمت اول
ادامه دارد

